

Kurjer Łódzki

Nowy

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Poniedziałek, dnia 26 marca 1917 r.

TEATR POLSKI, Cegielniana Nr. 63.

Gościnne występy LUDWIKA SOLSKIEGO

byłego dyrektora teatrów rządowych w Warszawie i Krakowie.

We wtorek, dnia 27 marca r. b. o godzinie 7 i pół wiecz

Na dochód kasy przezorności artystów teatru Polskiego — **Mandaryn Wu** sztuka w 3 aktach Vernona i Ovena

w środę, 28 marca r. b. o godz. 7 i pół wiecz. **SKAPIEC** komedia w 5 aktach Moliere. — — —

W czwartek, dnia 29 marca r. b. o godzinie 7 i pół wiecz

Judasz z Karjotu dramat w 5 aktach K. Rostworowskiego

Lęk koalicji.

To wszystko, cośmy napisali w dniu pierwszym po proklamowaniu w Rosji rewolucji, sprawdza się — pisze „Goniec Warszawski”. Zapanował w niej zamęt, walka komitetów: umiarkowanego i radykalnego, w której ostatni wysuwa się na plan pierwszy. Mamy już požądania nairóżnorodniejsze, mamy rozruchy rolne i pogrom własności ziemskiej, mamy zamordowywania policji, żandarmów i Bogu ducha winnych, oficerów, uśmiercanych za to, że nie chcieli paradować z chorągiewkami rewolucyjnymi. Mamy rozgardiasz niebawyły w rządzie. Nowy car obawia się przyjąć tronu, wielcy książęta mają otrzymać wysokie stanowiska, lecz również nie kwapią się z przyjęciem. Rząd tymczasowy waha się i pod naciskiem komitetu robotniczego dopuszcza się szalbierskich sztuczek demagogicznych, podniecający w radykalizmie przez skrajnych socjalistów. Karność wojskowa, i tak w Rosji podczas wojny nie stojąca na wysokości zadania, przechodzi, zda się, w rozwydrzenie, tak licujące zresztą z ciemną masą tłumów, pozbawionych wszelkiej odpowiedzialności prawnej, i wszelkiego hamulca moralnego.

Opanowywa powoli Rosję rozpamiętanie rewolucyjne, brak programu w rządzie i silnej ręki władzy. W takich warunkach i z takimi jak w Rosji żywiołami prowadzona rewolucja musi zgotować widzom i samej zainteresowanej Rosji niespodzianki wprost katastrofalne. Na olbrzymich obszarach państwa spotykamy się ze wszystkimi zmiłmi stronami rewolucji, ze wszystkimi jej okropnościami i dzikościami, ze specyficzną, rzecz prosta, rosyjską podlewą, brak jej zapewne będzie stron dodatnich, tych, które wzmacniały państwo na przyszłość i usprawiedliwiają sam fakt przewrotu.

Obecnie i państwa koalicji rozumieją, do czego ta rewolucja doprowadzi Rosję, a zarazem ententę. Z pism czwórprzymierza widać, że mają przywiązać wagę do słów nowego rządu rosyjskiego o tem, że Rosja zrewolucjonizowana i odradzająca się będzie z większym niż dotąd impetem prowadziła wojnę aż do zwycięskiego końca.

Prezes ministrów włoskich Boselli twierdzi, że rewolucja osłabi Rosję i że Anglja, wywołując przewrót, złą przysługę wyrządziła koalicji. A jako mąż, dbały o interesy włoskie, mówi głośno o konieczności wycofania się Włoch z konwencji londyńskiej, zastrzegającej, że państwa koalicji tylko razem mogą przystąpić do rokowań pokojowych.

Kwaśną również minę mają dzienniki angielskie. „Sundy Mail” obawia się, że „Rosja będzie zmuszona zawrzeć pokój na niekorzystnych warunkach lub narazi się na dalsze klęski.”

„Manchester Guardian” sądzi, że „koalicja będzie zmuszona zaniechać swych dążeń i projektów wojennych i przystąpić do rokowań pokojowych a Rosja zapłaci wszelkie koszty wojny, bo ta tylko przez nieudolność rządu rosyjskiego nie skończy się zwycięstwem koalicji.

„Times” pisze, że nowi rządzący ludzkie w Rosji nie dorosli do swych wysokich zadań i doprowadzą ją do ruiny. Ten artykuł „Timesa” jest taki, że Rosja zawiniła ponad miarę zwykłych omyłek, musi przeto ponieść następstwa ewentualnej przegranej.

To też słusznem wydaje się być rozumowanie „Basler Nachrichten”, że w Anglii wiedziano o decyzji dawnego rządu co do zawarcia pokoju odrębnego na warunkach możliwie najkorzystniejszych, co byłoby dla Wielkiej Brytanji klęską, którą postanowiono odwrócić za wszelką cenę. Szło o kożła ofiarne, by zwalić na niego ciężary przegranej wojny. Walka stanie się dla Rosji i dla koalicji niemożliwą, lecz Rosja, jako najslabsza, zapłaci koszty wojny.

Niewiadomo, czy rozumowanie to odpowiada zupełnie rzeczywistości. Aczkolwiek dziwiłoby się należało Anglii, że nie znała dobrze Rosji i mogła ufać w płodność przewrotu w Rosji.

Najprawdopodobniejszym wydaje się, że interesy Anglii stały bardzo źle, że czuła się zagrożoną przez możliwość zawarcia odrębnego pokoju przez Rosję, i że chwyciła się brzytwy w nadziei, że jeżeli przewrotu nie uda się skierować w wygodne dla Anglii łożysko, wyzyska się go w ten sposób, jak to przedstawiała — „Basler Nachrichten”.

Cokolwiekby powiedziełoby można było o tych kombinacjach, to jedno nie ulega wątpliwości, sądząc z dzienników ententy, że koalicję obecnie ogarnia już lęk niewystowiony i stał im przed oczyma widmo katastrofy wojennej.

Zygmunt Makowiecki.

Ruble i marki.

Z powodu powstać mającej w kwietniu „Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej”, „Deutsche Warsch. Ztg.” pisze między innymi: „Powstała tedy wielka państwowa instytucja finansowa, która wprowadza walutę polską, wskutek czego

wpływ tej instytucji na ogólne życie gospod. roze Polski będzie bardzo doniosły. Instytucja ta zamierza uporządkować stosunki w obęgu pieniężnym, które dotychczas są nie do utrzymania. Ostatecznym celem jest całkowite usunięcie rubla, jako prawnego znaku płatniczego w Polsce. Rubel, znak pieniężny dotychczasowych gnebicielei, nie może nadal pełnić swego zadania, jako waluta krajowa. Odcięty od swojej instytucji macierzystej, rosyjskiego banku państwa, zaczyna on z różnych względów, których omawianie zaprowadziłoby tu zbyt daleko, znikać z obiegu i tym sposobem, ze szkodą dla ludności, zyskuje coś w rodzaju wartości amatorskiej, nie odpowiadającej szacowaniu w międzynarodowej wymianie pieniężnej. Następcem tego jest powszechna drożyzna, która jeszcze bardziej powiększa wywołane przez wojnę ubóstwo w Polsce. Wprawdzie są i tacy, którym się zdaje, że odnoszą oni korzyść z jedynie i wyłącznie w Polsce tak wygórowanego kursu rubla, ale i ci doznają pewnego dnia srogięgo rozczarowania, kiedy rubel, jako znak płatniczy, będzie całkowicie wyeliminowany i spadnie wtedy do poziomu swojej wartości międzynarodowej. Ta wartość międzynarodowa wynosi obecnie w stosunku do marki np. na giełdzie w Sztokholmie około 1 marki 70 f., t. j. około 58.8 kopiejki za markę, w Paryżu około 1 marki 68 fen., t. j. około 59.5 kop. za markę. Ryzyko, związane z przesadnie wysokim kursem rubla, ponosi w szczególności i w znacznym stopniu ludność wiejska. Narazi się ona na niebezpieczeństwo, że może tu być po wojnie poszkodowana. Za zboże swoje oraz inne dostawy otrzymuje ona zapłatę w markach.

Wskutek dawnej predylekcji do rubla, wymieniła ona w większości wypadków, bez dalszego namysłu, te marki u handlarzy — żydów na ruble po kursie najniższym, gdy zaś obecnie za jedyny prawny znak płatniczy uznana będzie marka polska, ludność wiejska, posiadająca ruble, znów będzie zmuszona do wymiany tych rubli na marki polskie — po niskim kursie. Na te groźące straty na kursie zwraca się niniejszym uwagę już obecnie. Władze przygotowują również do tego, że należy oczekiwać obniżenia wartości rubla po wprowadzeniu polskiej waluty krajowej, jako jedynego prawnego znaku płatniczego. Aby ustrzedz gminy od późniejszych strat, zarządzono z tego powodu utworzenie nowych budżetów w markach polskich. Wprawdzie będzie usiłowała „Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa” działać wyrównująco i zapobiegać, aby wsteczna tendencja kursu rubla nie nastąpiła zbyt gwałtownie, jednakowoż, ponieważ może ona zużytkować ruble jedynie zagranicą będzie ona w możności, aby nie ponosić zbyt wielkich strat, tylko na czas krótki utrzymać zbyt wysoki urzędowy kurs rubla (2 16) przy wymianie na banknoty Kasy. Stopniowo oznaczanie wartości wszystkich towarów będzie mogło znajdować swój wyraz jedynie w walucie polskiej. Możliwość zużytkowania rubla będzie wskutek tego coraz mniejsza, w końcu zaś każdy mieszkaniec Polski będzie musiał oswoić się z tem, że tak, jak w Niem-

zech tylko niemiecka, w Austrii tylko austriacka i w Rosji tylko rosyjska waluta jest prawnym obiektem płatniczym — również w Polsce będzie miała walor tylko polska waluta. Nadto będzie „Polska Krajowa Kasa Kredytowa”, według zasad, podanych w rozporządzeniu z dn. 9 go grudnia r. 1916, udzielała kredytu i tym sposobem wyświadczać gminom oraz ludziom prywatnym istotne ułatwienia gospodarcze”.

Kronika

— **Rokicka Macierz Szkolna.** Starania w celu utworzenia Koła Polskiej Macierzy Szkolnej, przedsięwzięte przez grono mieszkańców Rokickiego, zostały zrealizowane.

Organizatorowie Koła Rokickiego: ks. Stef. Wojnarowski, Edmund Boehme, Cezar Borysławski i Bronisław Szwałm zwołali w d. 22.III r. b. zebranie organizacyjne Koła, na którym obrano Zarząd i omówiono przyszłą działalność Koła.

Zarząd Koła ukonstytuował się następująco: prezes — ks. Stefan Wojnarowski, wiceprezes — Cez. Borysławski, sekretarz Bronisław Szwałm, zastępca jego — Stef. Cygulski, skarbnik — Leon Jahn, zastępczyni Zofia Januszczyńska, gospodarz — Władysław Jeziernski.

Komisja rewizyjna: Edmund Boehme, Dobrzyński i T. Bönnig. Osoby chcące się zapisać na członków Koła Rokickiego Polskiej Macierzy Szkolnej, mogą to skutecznie u p. Boehme w Rokiciu i u p. Jahna, ul. ca Mostowa № 1.

— **Koło pomocy dla inwalidów polskich.** Za przykładem Warszawy, w kołach aktywistycznych społeczeństwa polskiego w Łodzi podjęto projekt utworzenia miejscowego koła pomocy dla inwalidów polskich.

Instytucja powyższa posiadać będzie zakres działania, identyczny z celami obecnego Koła pomocy dla inwalidów, lecz w zastosowaniu już dla inwalidów armii polskiej.

— **Na Zjazd Techników polskich.** Stowarzyszenie Techników miasta Łodzi organizuje zbiorową wycieczkę swych członków na cztero-dniowy Zjazd Techników polskich w Warszawie, odbyć się mający w dniach od 12 do 15 nadchodzącego m. kwietnia.

Zapisy osób, życzących sobie udać się na Zjazd, przyjmują sekretariat Stow. Techników codziennie w godzinach od 10 do 12 w poł. i od 4 do 6 wieczorem.

— **Kartki na węgiel i ziemniaki** znajdujące się w posiadaniu konsumentów są ważne li tylko do 28 b. m. Po wyżej wymienionym terminie kartki te tracą swą wartość.

— **Z Rzeźni Miejskich.** W ciągu miesiąca lutego w zakładach Rzeźni Miejskich zabito bydła rogatego — 1248 sztuk, cieląt — 99; baranów 117; kóz — 15; wieprzy 387; koni — 11.

Ogółem zabito 1977 sztuk, t. j. o 446 sztuk niż w styczniu r. b. i o 594 mniei, niż w grudniu r. ub.

Z chwilą ustąpienia „krytycznej” pory wiosennej dla bydła (rodzenie), i skłala uboju w rzeźniach miejskich zwiększy się w dwójnasób. Tym czasem zwiększa się tylko ubój cieląt.

jest dotrzymać umów z innymi państwami. Bez względu na wielkość i różnorodność widowni wojny, sprawa sprzymierzeńców nie będzie podlegała różnicom jakimkolwiek. Lud rosyjski dotrzymał zawsze zobowiązań, bez względu na ofiary poniesione. Jesteśmy przekonani, że i teraz, gdy widzi wolność wewnątrz swego państwa, z drogi tej nie zjeżdżie. Każdy cios, zadany przez sprzymierzeńców w tej wojnie przeciwnikom, był skierowany przeciwko planom ich utworzenia samowładztwa międzynarodowego. Każdy cios zadany był za wolność narodów tak wielkich, jakoteż małych.

Sród głośnych oklasków i wielkiego zapachu izba przyjmuje wniosek przedstawiony.
Kadeci za republiką demokratyczną.

PETERSBURG, 25.3. Doniesienie Biura Reutersa: Komitet Centralny oraz frakcja parlamentarna partii konstytucyjno-demokratycznej (kadetów) na specjalnym posiedzeniu wypowiedziały się ostatecznie za wprowadzeniem w Rosji republiki demokratycznej. Na mającym się odbyć w Petersburgu w dniu 7-ym kwietnia powszechnym zjeździe partyjnym, ma być przedłożona odpowiednia deklaracja, w powyższym sensie zredagowana.

BERN, 25.3. Dzienniki szwajcarskie poświęcają wiele uwagi otrzymanej tu świeżo z Petersburga wiadomości o wypowiedzeniu się przez partję „kadetów“ za ustrojem republikańskim w Rosji. Według ogólnego przekonania, jest to koncesja na rzecz socjal-demokratów, którzy wierają wpływ decydujący na nowy rząd rewolucyjny, gdzie „kadeci“ tylko nominalnie grają pierwsze skrzypce. Dowodzi to jedynie, że antagonizmy wewnętrzne przybierają w Rosji coraz ostrzejszy charakter.

ROTTERDAM, 24.3 (WAT).—Doniesienie według którego partja kadetów miała się oświadczyć za utworzeniem republiki demokratycznej jest wskazówką, że Rodzianko i jego partja, która reprezentowała dotychczas idee monarchiczne—musieli uleść naciskowi ze strony komisji robotniczej.

Telegramy własne.

(Z ostatniej chwili).

Komunikat francuski.

PARYZ, 25.3. (WAT). Komunikat urzędowy francuski z soboty dnia 24.3 w południe. Na wschód od kanału Stonant rozszerzyli francuzi stanowiska swoje dość znacznie. W niektórych miejscach doszły wojska francuskie aż do brzegu zachodniego Oisey na północ od La Fere. Również na brzegu wschodnim Ailettey posunęli się francuzi nieco naprzód.

Za duszę niezapomnianej naszej siostry i ciotki

Józefy Heleny Książkówny

W dniu 27 marca 1917 r. Jako w oktawę Imienin odbędzie się nabożeństwo żałobne w kościele św. Józefa o godzinie 8 rano, o czym zawiadamiamy znaomych i życzliwych.

Brat, bratanice i bratankowie.

Kilka prób ataków niemieckich na małe posterunki francuskie pod Berry au Bac na wschód od Reims i na zachód od wyżyny Mort Homme spełzły na niczym w ogniu naszej artylerji. Zabrali tu francuzi dość licznych jeńców. Pozatem wszędzie noc spokojna.

PARYZ, 25.3. (WAT). Komunikat urzędowy francuski z soboty dnia 24.3 wieczorem. Na północ od Sommy odparli francuzi nieprzyjaciela aż do pobrzeża Savy, gdzie odepchnięty nieprzyjaciel w poprzednio przygotowanych okopach usadowił się mocno. Od Sommy do Oisey, w rezultacie osiągniętych sukcesów, wydali francuzi Niemcom szereg większych walc, w których nieprzyjaciel uporczywie się bronił, pomimo to jednak został odparty aż do miejscowości w odległości 1 klm. na północ od Grand Soraucourt i Gibercourt.—Oddziały francuskie zawiadnęły brzegiem zachodnim Oisey, poczynając od przedmieść La Fere aż do okolicy na północ od Vendeuil. Do rąk ich wpały dwa silne stanowiska obronne pod La Fere. Na południe od Oisey, pomimo sztucznie dokonanego przez Niemców wylewu, poczynili francuzi znaczne postępy na brzegu wschodnim Ailette'y, owiładnęli licznymi wioskami i odrzucili tylne strażne niemieckie do lasu Trouy.

Na północ od Soissons w przeciągu dnia zaszły bardzo niewielkie zmiany; znaleźli tu francuzi bardzo liczne trupy niemieckie w rowach strzeleckich, odebranych Niemcom dzień przedtem na północ od Margival. Soissons było dziś w południe ostrzeliwane przez dalekonośne działa niemieckie największego kalibru. Dość ożywiona panuje działalność artylerji w okolicy Berry au Bac Reims oraz w Alzacji.

Komunikat angielski.

LONDYN, 25.3. (WAT). Wojska nasze zajęły Boisel—7 mil na wschód od Peronne. Dziś rano natarły silne oddziały nieprzyjacielskie na wieś

Beaumetz-les Cambres i wtargnęły do naszych stanowisk, ale za pomocą natychmiastowego kontrataku zostali oni wytrzebieni i pozostawili zabitych i jeńców. W ciągu dnia zrobiliśmy dalsze postępy na froncie szerokości 1 i pół mili w okolicy St. Mein.

Mikołaj Romanow nie uciekł.

PETERSBURG, 25.3 (WAT) Ag. Wolffa komunikuje depeszę z Petersburga, iż wszelkie pogłoski o ucieczce cara są czczym wymysłem.

Spodziewana ofensywa na wschodzie.

AMSTERDAM, 24.3. (WAT).— „Lond. Daily Chronicle“ donosi z Petersburga: Są tutaj zdania, iż wycofanie wojsk niemieckich z frontu zachodniego spowoduje wielkie ruchy wojsk na froncie rosyjskim i że Hindenburg wykorzysta bieżący wypadek, który wstrząsnął Rosją, aby jej zadać cios stanowczy.

Posel chiński żąda paszportu.

BERLIN, 25.3 (WAT).— Posel chiński w Berlinie z rozporządzenia swego rządu poprosił o wydanie mu paszportu.

Nowy rząd przejmuje zobowiązania państwowe.

PETERSBURG, 24.3 (WAT). Rząd obecny ogłosił o przejęciu na siebie wszelkich długów i zobowiązań państwowych. Wszelkie więc podatki, cła i inne pobory mają być pobierane jak dotąd, aż do czasu zmian wprowadzonych na mocy nowych praw. Rząd polecił władzom „taknajwiększą oszczędność w wydatkowaniu państwowych pieniędzy. Podwyższeniu niektórych podatków nie da się zapobiedz.

Administracyjny podział Belgji.

BRUKSELA, 24.3 (WAT). Biuro Wolffa donosi, że gen. gubernator nadał następujące zarządzenie: W Belgji utworzone zostaną dwa okręgi zarządu, do których należeć będą a) prowincje: Antwerpia — Limburg,

Wschodnia i Zachodnia Flandria—jak również okręgi Brukseli i Loewen i b) prowincje: Hennegau, Luttich, Luksemburg, Namur, oraz okręgi Nivelles. Zarząd pierwszych będzie wychodził z Brukseli, a drugi z Namur.

Wszelkie zmiany w stosowaniu tego rozporządzenia, dotyczące organizacji okręgów administracyjnych zostały zastrzeżone.

Zmiany ambasadorów.

SOFJA, 25.3 (WAT).—Ambasador bułgarski w Bernie Radow opuścił swe stanowisko. Na jego miejsce mianowany został tymczasowo Pas-sarow.

Skutki braku węgla.

BERN, 25.3. (WAT). Według doniesienia „Matina“ gazownie w Nantterre musiały z braku węgla wstrzymać produkcję—wobec czego 25 gmin, w liczbie których centrum przemysłowe—Courbeville zostało pozbawione gazu.

Delegacja litewska u Zimmermanna.

BERLIN, 25.3. (WAT). Jak donosi ag. Wolffa sekretarz państwowy Zimmermann brzyjął w tych dniach delegację z okupowanych miejscowości Litwy.

Po wysłuchaniu życzeń delegacji—sekretarz Zimmermann w trakcie dalszej rozmowy zapewnił posłów, że interesy ludności litewskiej będą wzięte pod uwagę przy zawieraniu pokoju i pragnienia litwinów w celu otrzymania szerokiego samorządu spotkają się z życzliwym współdziałaniem.

Zmiany w naczelnym dowództwie.

PETERSBURG, 25.3. (WAT) Reuter donosi, iż w. ks. Mikołaj Mikołajewicz opuścił swe stanowisko naczelnego dowódcy. Do czasu mianowania następcy—zastępować go będzie gen. Aleksiejew.

Wielka wyprzedaż
Obuwia wysortowanego!!!
 Ceny przystępne.
J. Nowakowski i S-ka
 Łódź, Piotrkowska 9.

Resztki, Cegielniana 43.
 Sprzedaż z 40% tan. n. e zw. Uwaga: STALA CENA.
 Towar wełna z jedw. i bat. na bluzki od rb. 1.50 do rb. 3. Szewioty, Boston Melanż. Alpaga i t. d. na damską i męską. Kostjomy i palta od r. 8.—rb 20. Materiały balowe i żałobne i na getry na fartuchy i różne chustki i Zeig. Łama i Barchan. od 3—5 po poł. zamknięty.

Zakład Kąpielowo-Zdrojowy
 Cechocinek.
 Kąpiele solankowe, błotne, kwaso-węglowe, elektryczne i inhalatorjum. Świetne skutki lecznicze. Najtańsze utrzymanie.
 Sezon wstępny od 1 Maja do 1 czerwca.
 Sezon główny od 1 czerwca do 1 października.
 CESARSKI ZARZĄD KĄPIELOWY.

Bardzo ważne
 Kupuję stare sztuczne zęby, całe i połamane lub szczęki. złote a także i kwisy lombardowe ul. Nowo-Cegielniana 10 m. 18. Przyjmuje od 10 do 6 po poł., M. Kohn.

Sprzedam
 Szafę mahoniową.
 Łóżko mahon. rozbiert. aszynę do szycia.
 Singera.
 Tornister uczniowski.
 Stolik kuchenny i rozmaite damskie garderobe i in. rzeczy.
 Południowa 24, stróż wskaze.

Akuszerka
 z dyplomem Cesarzkiej Akademji medycznej w Piotrogródzie, praktykująca 20 lat przy ul. Piotrkowska 132 w podw.

Nakładacz lub nakładaczka - potrzebna od zaraz.
 Wiadomość: w administracji „N. Kurjera Łódzkiego“.

OGŁOSZENIA DROBNE:
 Antoni Zaleski zgubił paszport niemiecki wydany w gminie Bratuszewice.
 Akuszerka Maria Kubicka przysłać ul. Piotrkowska 199-7.
 Gorszy gotowe wyprze tale bar. dzo tania. „M me Edvige“, ul. Piotrkowska 117.
 Potrzebni czeladnicy krawieccy — damscy oraz mężczy od zaraz i spódniczarki. Wiadomość: codziennie ul. Piotrkowska 120 od 4-8 po południu, Stowarzyszenia Majstrów Krawieckich.
 Potrzebne zdolne panny do pracowni sukien ul. Średnia 16